

vori „kakšno življenje, takšna smrt“. V nedeljo zjutraj se je ojstro našim kmetom prepovedalo po železnici hoditi. Mislim, da prepoved ne bo veliko hasnila, ker naših kmetov je marsikateri še čudno svojeglav in sirov. Človek bi mislil, kedar s takim kmetom občuje, da niti cerkve niti šole ne pozna, akopram imamo med njimi tudi vrle, izobražene kmete. Naj mi bo dovoljeno vsaj 2 dogodka omeniti.

Nad južno železnico stoji na lepem griču poslopje nekega posestnika, kateremu je 21. sept. t. l. njegova obče spoštovana 66 let stara mati z imenom Neža umrla. Pokojna je bila pridna gospodinja in je zadolženo posestvo dolgov otela in starejšemu sinu izročila. Vsak si lahko misli, da je žena veliko grenkih ur prestala in na posestvu vso svojo mladost in moč zgubila. Zahvala je nega sina je bila, da je na dan jene smrti mlajšega brata, ki se je za svojo mater solzil, s sledečimi besedami tolažil: „Kak si nur, da se jaučeš, jes se pa smejim“. Dragi bralci, ali ima takšen človek človeško ali živinsko ljubezen do svojih starišev? — Mislim, da nobene! Ravno ta omenjeni sin je tudi svojega 71 let starega poštenega očima 15. okt. pri c. k. okrajni sodnji v Šmarji kot mrtvega protokoliral, akoravno še omenjeni starček dandanes živi. O tem se bo ob svojem času še kaj več pred c. k. sodnijo govorilo! —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nekaj časa že se je začelo na narodne slovenske učitelje pritiskati. Štajerskim se prepoveduje v časnike pisati, Kranjskim pa se v „Laib. Schulzeitung“ žuga s prognanstvom. Narodnjaki bodo tudi to vedeli prestat. — Zaupnico, kakošno je Konjiško kat. pol. društvo našim pridnim konservativnim poslancem sklenilo, so tudi drugod odposlali, namreč v Lunsbruku in v št. Pölten-u. — Nadvojvoda Albreht je imenovan za častnega uda ruske vojaške akademije v Petrogradu. — Državni zbor je dovolil finančnemu ministru 70 milijonov. Pri tej priliki so poslanci tožili o mnogokrat krivičnem naračunjevanju davkov in o trdem izterjevanju dače. Terjali so naj se zopet prodaja živinska sol, naj se odpravi loterija in zniža kolek pri novinah. Ministru kupčijstva se je dovolilo 23 milijonov. Tukaj je poslanec Kronawetter ostro grajal ministre, da so tuja iz „Švabskega“ nekega Nördlinga pozvali za inšpektorja naših železnic in mu odmerili 25.000 fl. na leto. Pomagalo pa ni nič! Minister za poljedelstvo je dobil 11 milijonov na razpolaganje, kar je v primeri z važnostjo in potrebami kmetijstva premalo. Iz tega denarja se bo za popraviljanje Ziline struge na Koroškem porabilo 30.000 gold. in za povzdigo konjerejstva 126.000 fl. Za sodnije je 17 milijonov in za kaznovalnice 2.175.000 fl. stroškov. Za penzije se

je dovolilo 13 milijonov, v podporo železnic pa 22 milijonov. — Na Gališkem je strahovita stiska za krmo. Na tisoče konjev so kmeti že pobili ali iz blefov zapodili, da le jih konca nebi gledali. To je res žalostno. Konjev za 1 fl. je dobiti, da bi le kupcev bilo. Ogerski general Klapka je odšel v Carigrad, da Turkom pomaga zoper Kristijane — Slavjane. Nov dokaz, kako hudo Magjar Slavjana sovraži!

Vnanje države. Na Ruskem blizu Sebastopolja je železniški vlak zadel v drugega in pobil 200 ljudi. Slavni ruski zgodovinar Pogodin je umrl 75 let star. Rajni je s slavnim Aksakovom obhodel tudi slovenske kraje in znanega g. Čaf-a obiskal v Fraunheimu. Sedaj so vsi 3 mrtvi. — Pruski Bismark je hotel Nemcem naložiti nove dače na pivo in borzo, pa poslanci so mu odrekli. Na Francoskem so bile volitve v starešinstvo. Izvoljeni so večidel sami republikanci. Karliste nameni kralj Alfonz prejeti s 25.000 možmi iz francoske meje. Sicer pa so Karlisti te dni Alfonzu vzeli vojaško kaso in se pripravljajo na krvav boj. Turški sultan je na pritiskanje, zlasti Rusiji in Avstrije, dovolil Kristijanom mnogo pravic, a sedaj je že prepozno. Kristijani ne verujejo Turku ničesar več; vse se pripravlja na vojsko: Grki, Srbi in Romuni; ti so dobili ravno sedaj 48 Kruppovih kanonov. Vstaši v Hercegovini se hrabro držijo. Pri Nikšiću, Goranskem in Trebinju so premagali Turke. Upajmo, da jim novo leto prinese zaželjeno svobodo od više 400 letnega turškega jarma!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XX.

Hodili smo proti večera prvega dne po ozkih ulicah, zdaj na desno, zdaj na levo. Moram reči, da sem povsod laglje pravo stezo zasledil, kakor pa v starinskem Rimu. Neštevilne kratke in ozke ulice, silno visoki hrami človeka motijo in zmotijo.

Gredé po trdih ulicah smo se kratkočasili nad raznoterimi šegami Rimljanov. Fijakerji, ki kjerbodi postajajo, so nam svoje službe ponujali, gajžlo in palec desne roke nad glavo povzdigovali kričaje — é — : od druge strani so vpreženi osli, po 3 drug za drugim razno ropotijo vlekli. Vožnja prostega ljudstva po Laškem je za nas resnično mikavna, zlasti v Rimu in Neapolu. Vozev po naši šegi nimajo. Dva dober seženj visoka kolesa, močnega stroja, nosita gornji del voza; vse je najbolj podobno našim garam; med dva ojeta se vpreže živinče prvo, in če jih je več, drugo za drugim. Vrh blaga na vozu ima vozač prilično streho proti dežu in solne. Streha je narrejena in kozjih kož, mnogokrat iz kosmatih; zapreta leži navadno na levem voglu voza: po želji

in potrebi jo potegne nad sebe, in če ravno ne popolnem, je vendar nekoliko zavarovan zoper dež in solnce. Ko sem prvokrat takega vozača zapazil, sem mislil, da vozi kovaški meh. Sicer pa se mi je priprostost voza dopadla. Vino in olje iz dežele v mesto prinašajo osli na hrbtih; ozke, podolgate čebre iz lesa, ki eden kakih 25 pintov drži, mu gospodar na hrbet navesi, in ubogo živinče gre s svojo težo mirno in zadovoljno, akoravno po želodec največkrat stradanec poje. Vozači na Laškem sploh so do živine močno neusmiljeni. Obložijo jo, da je brez pameti, zato pa lepe vozne živine ne najdeš, razum, kojo ima privatna gospoda. Nagledovali smo si tudi dragocenega blaga in lepoticja pri štacunah, najbolj na ulici Korso, ki je najlepša med vsemi v Rimu; dolga je, da jo oko komaj doглеadne. Kmalu potem dospemo do našega stanovanja, kjer smo se prijateljsko pogovarjali o rečeh, koje smo na potovanju prvega dneva v večnem mestu videli in slišali. Skušali smo si vse globljeje v spomin utisniti.

Drugo jutro je bila prva pot proti Vatikanu. Po opravljeni sv. meši v cerkvi dell'Anima se napotimo proti reki Tiberi. Gorelo nam je srce videti cerkev prvaka med apostoli, zraven tudi največjo na katoliškem svetu. Gnali se smo po precej omazanih ulicah — začelo je rahlo dežiti — toraj smo urno korakali in brž smo stali pod mostom črez reko. Kolika osupnost! Na drugi strani iz višine gleda na nas okrogla močna trdnjava — Castel di S. Angelo — angeljgrad. Široki most čres globoko reko zalšajo krasne podobice iz marmorja, ki stojijo po robu mosta. Prvi dve zanimive visokosti sta sv. Peter in Pavel, dalje na mostu je na vsakej strani 5 podob angeljev z orodjem trpljenja Kristusovega s primernimi latinskimi napisi.

Angeljgrad je bil na začetku 2. stoletja grobje — mauzoleum — ktero si je za se in svojo rodbino postavil cesar Hadrijan. S kakošnim čarobnim bliščem in lepoticjem je bil ovi dom mrličev napolnjen in obložen, ne bodemo razlagali. Pagani so smrt oblačili v zemeljsko lepoto, da jim nebi preveč strašna bila. Kako pa je ajdovsko pokopališče postalo za Kristijane svetišče?

Ob času sv. Gregorja Velikega l. 590. je rimsko mesto obiskala strašna šiba — pomor. Kakor snopje so ljudje kapali. Črna smrt je najpoprej potrkala na papeževe dveri; umrl je papež Pelagij in zdaj se je začelo po vsem mestu grozno umiranje. Povsod bil je sam jok, žalost in obupnost. Novi papež Gregor napové procesijo k sv. Petru na Vatikanu, da bi se s pokorivno molitvijo božja jeza odvrnila, in božje usmiljenje sprosil. Procesija pride do mosta čres reko, in v istem trenutku zagledajo angelja nad gradom, ki je meč v nožnico polagal — pomor je preminol. Od te prigodbe se imenuje grad — angeljgrad. Sedanja podoba angelja iz bron, ki vtika morivni meč po strani v nožnico, je na grad posaditi dal

papež Benedikt XIV. V grad se zdaj ne more; v njem se šopirijo laški vojaki. Zvon na angeljgradu in drugi na Kapitolu s tužnim glasom naznanita po mestu žalostno novico, keđar papež umerjejo. Pod papeževo vlado so topovi streljali iz grada vernim naznanjali posebne cerkvene svečanosti. Kako grdo in na svojo veliko sramoto po Rimu laška vlada ravna, kaže ptujcu tudi to, da je papežev grb na gradu nedostojno razpraskan in skrhan. Kaj takega premore le črna hudobija! (Nastavek prih.)

Smešničar 22. Dva kmota sta se v krčmi prepirala, kako se bode prihodnje leto pisalo. Prvi je rekel: pisalo se bode: prestopno. Drugi pa je djal: to še ni vse, pisalo se bode tudi s številkami, namreč: 1876. Sedaj se oglasi tretji, ki je pri stranski mizi dobro na ušesa vlekel, ter veli: vidva oba ne umita, zakaj se prepirata; drugo leto se samo ne bode pisalo ne prestopno leto, pa ne leto 1876, ampak pisali ga bode — drugi. Juri Žiher.

Razne stvari.

(G. Hermanov govor) pri obravnavi proračuna za l. 1876. da Mariborsko kat. politično društvo lahko umevno posloveniti. „Slov. Gospodar“ ga prinese 1. januarja kot doklado. Kdor želi več iztisov, naj se oglasi do 29. dec. pri uredništvu.

(Ognjenik Vesuv) pri Neapolju na Laškem je začel zopet nemiren postajati in vsak trenutek se bojijo, da bo začel bljuvati ogenj in lavo.

(Ptujčani) pomnožijo pesjo dačo od 3 na 5 fl. od vsakega psa.

(Ustrelil) se je v Mariboru kupčijski zapisnikar Miha Urek, in pa nek husar.

(110 delavcev) je premogova ruda v Farmieru v Belgiji zasula in usmrtila.

(Ukradel) je nekdo g. Beloglavcu v Žerijavcih lepo kravo iz zaprtega hleva — v mali okolici že 7. krava ukradena! Enkrat bodo tata vendar dobili?

(Listonoša v Brežicah) bo od 1. januarja 1876 počenši vsak dan zahajal v Pišce, Ditmance in Globoko.

(Spremembe pri učiteljih) G. J. Ferk postal je ud okrajnega šolskega sveta v Ptuj, g. J. Vračko učitelj na Laškem, g. Jož. Tičar v Stražah, Marija Schule učiteljica v Ptuj in Hermina Guttman v Slov. Bistrici. Razpisane so učiteljske službe v Šoštanju, sv. Janžu niz Drauburga, v Mariboru in v Čezanjevcih.

(Spremembe v lavant. škofiji) Č. g. K. Lesjak je postal župnik v Kostivnici, č. g. J. Horvat pa provizor v Širji. Č. g. J. Berglez ostane za kaplana v Kostivnici; č. g. Fr. Jan pride za kaplana v Št. Vid pri Ponkvi, č. g. M. Strašek pa v Dobovo. V pokoj stopita: č. g. M. Šumar in J. Pečar. Umrl je č. g. Šimon Pirc, bivši župnik v Črešnovcih.